

**ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧИЙН
2020 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД
ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ**

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан.....	5
3.Аудитын тайлан	15
3.1. Ерөнхий зүйл	15
3.2. байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....	15
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	15
3.4. Материаллаг байдал.....	16
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд.....	16
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт.....	18
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл.....	19
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	19
3.9. Аудитын илрүүлэлт	19
Залруулсан алдаа.....	19
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	20
Аудитын зөвлөмж	20
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд.....	20
4. Менежментийн захидал.....	21
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	22

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

УЛСЫН МАЛ ЭМНЭЛЭГ, АРИУН
ЦЭВРИЙН ТӨВ ЛАБОРАТОРИЙН
ДАРГА Б.ГАНЗОРИГ ТАНАА

2021.02.25 № 07/534
танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 зорилтын хүрээнд 56 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 97.2 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

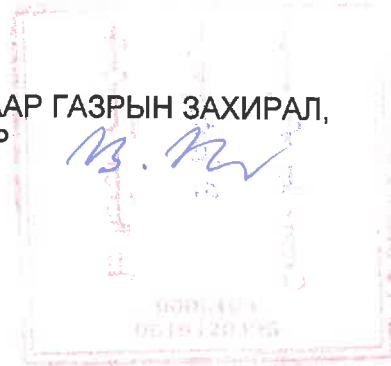
Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>2,121,275,637.27</u>	<u>2,554,203,145.07</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	-	-
32	БОГИНО ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	-	-
33	АВЛАГА	109,320,305.65	2,565,031.19
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	3,118,303.76	2,565,031.19
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	106,202,001.89	-
34	УРЬДЧИЛГАА	-	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	2,011,955,331.62	2,551,638,113.88
351	Түүхий эд материал	1,935,196,189.74	2,459,050,488.33
35110	Тусгай зориулалттай материал	446,622,422.45	402,103,350.60
35130	Эм боох материал	1,488,573,767.29	2,056,947,137.73
354	Хангамжийн материал	76,099,141.88	91,927,625.55
35410	Бичиг хэргийн материал	121,520.00	1,463,600.00
35420	Аж ахуйн материал	13,130,117.90	15,193,465.90
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	8,906,422.00	9,078,022.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,688,530.00	5,629,040.00
35470	Бусад хангамжийн материал	52,252,551.98	60,563,497.65
35600	Мал амьтад	660,000.00	660,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	-	-
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>5,793,028,783.51</u>	<u>6,564,812,429.30</u>
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ	-	-
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	5,793,028,783.51	6,564,812,429.30
392	Биет хөрөнгө	5,348,322,243.51	6,094,687,222.61
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,905,142,660.95	3,650,937,463.95
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 74,611,745.40	- 146,441,587.44
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	342,436,539.00	349,436,539.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 282,789,252.56	- 300,091,125.86
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	126,050,215.17	207,621,529.17
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 96,735,181.49	- 106,220,815.59
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	768,830,319.61	811,995,919.61
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 492,490,072.46	- 556,947,469.73
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	5,447,967,747.31	5,954,122,397.32
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,370,478,986.62	-3,769,725,627.82
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	1,075,000,000.00	-
393	Биет бус хөрөнгө	444,706,540.00	470,125,206.69
39301	Программ хангамж	1,760,000.00	30,760,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 918,500.00	- 4,499,833.31
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	445,403,500.00	445,403,500.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	- 1,538,460.00	- 1,538,460.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>7,914,304,420.78</u>	<u>9,119,015,574.37</u>
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	<u>734,560.01</u>	<u>1,086,033.01</u>
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	734,560.01	1,086,033.01
413	Өглөг	734,560.01	1,086,033.01

41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	351,473.00
4136	Бусад өглөг	734,560.01	734,560.01
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	734,560.01	734,560.01
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	-	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>7,913,569,860.77</u>	<u>9,117,929,541.36</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	7,913,569,860.77	9,117,929,541.36
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	6,163,584,432.21	6,163,584,432.21
51101	Өмч: - төрийн	6,163,584,432.21	6,163,584,432.21
512	Хуримтлагдсан үр дүн	439,529,004.00	1,643,888,684.59
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	439,529,004.00	439,529,004.00
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	1,204,359,680.59
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,310,456,424.56	1,310,456,424.56
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>7,914,304,420.78</u>	<u>9,119,015,574.37</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,971,687,650.11	4,656,094,863.67
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	-	-
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,117,938,483.45	2,528,989,993.03
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,117,938,483.45	2,528,989,993.03
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,117,938,483.45	2,528,989,993.03
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	244,994,405.00	552,474,788.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	480,000.00	-
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	872,464,078.45	1,976,515,205.03
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,853,749,166.66	2,127,104,870.64
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,264,344,950.00	1,590,107,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,264,344,950.00	1,590,107,300.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	589,404,216.66	536,997,570.64
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	155,129,796.66	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	325,203,720.00	458,336,567.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	109,070,700.00	78,661,003.64
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	3,166,700,919.46	3,451,735,183.08
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3,166,700,919.46	3,451,735,183.08
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	3,044,842,927.54	3,049,670,712.53
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	609,036,228.15	724,064,581.15
210101	Үндсэн цалин	517,946,070.15	602,017,338.71
210105	Гэрээт ажлын хөлс	91,090,158.00	122,047,242.44
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	79,364,340.00	75,641,500.09
210201	Тэтгэврийн даатгал	57,406,450.00	50,439,700.12
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,172,599.00	6,300,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,866,441.00	5,040,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,198,280.00	1,260,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,720,570.00	12,600,799.97
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	110,253,917.11	113,427,395.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	89,655,312.00	87,787,000.00
210302	Түлш, халаалт	17,628,605.11	23,817,025.80
210303	Цэвэр, бохир ус	2,970,000.00	1,823,370.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	116,078,014.83	40,884,484.00
210401	Бичиг хэрэг	2,705,000.00	9,755,840.00
210402	Тээвэр, шатахуун	58,374,085.00	27,892,279.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	407,576.61	1,178,232.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	966,801.00	1,416,735.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	53,624,552.22	641,398.00
2105	Нормативт зардал	732,159,907.46	805,065,369.58
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	728,912,707.46	805,048,989.58
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	3,247,200.00	16,380.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	97,781,621.00	153,781,537.00

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	49,498,640.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	-	261,997.00
210604	Урсгал засвар	97,781,621.00	104,020,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	132,736,862.00	26,097,700.00
210701	Гадаад албан томилолт	5,977,712.00	-
210702	Дотоод албан томилолт	126,759,150.00	26,097,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	464,802,628.00	480,379,553.51
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	439,527,228.00	458,860,356.73
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	4,400,000.00	1,476,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,475,000.00	2,405,412.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	352,500.00	835,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	82,000.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	16,484,300.00	14,330,248.78
210807	Газрын төлбөр	1,481,600.00	2,384,436.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	702,629,408.99	630,328,591.40
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	93,904,078.90	64,425,870.18
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	607,829,767.42	565,902,721.22
210904	Найдваргүй авлагын алдагдал	895,562.67	-
211	ХҮҮ	-	-
212	ТАТААС	-	-
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	121,857,991.92	402,064,470.55
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	26,390,564.00	101,245,364.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	17,622,564.00	47,728,864.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	8,768,000.00	53,516,500.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	95,467,427.92	300,819,106.55
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	95,467,427.92	300,819,106.55
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	- 195,013,269.35	1,204,359,680.59
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	-	-
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-	-
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН	-	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН	- 195,013,269.35	1,204,359,680.59

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	2,216,158,108.29	2,785,781,660.53
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	-	-
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	245,474,405.00	552,474,788.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	245,474,405.00	552,474,788.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	245,474,405.00	552,474,788.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	244,994,405.00	552,474,788.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	480,000.00	-
121	Хөрөнгийн орлого	-	-
122	Тусламжийн орлого	-	-
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	-	-
124	Зээлийн орлого	-	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,970,683,703.29	2,233,306,872.53
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,264,344,950.00	1,590,107,300.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	1,264,344,950.00	1,590,107,300.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	706,338,753.29	643,199,572.53
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	272,064,333.29	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	325,203,720.00	564,538,568.89
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	109,070,700.00	78,661,003.64
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	2,196,388,508.29	2,785,781,660.53
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,196,388,508.29	2,785,781,660.53
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,967,888,600.48	2,383,613,689.98
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	613,353,614.05	723,056,338.48
210101	Үндсэн цалин	409,515,456.05	435,149,142.20
210102	Нэмэгдэл	71,026,000.00	116,003,239.47
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	41,722,000.00	47,973,526.18
210105	Гэрээт ажлын хөлс	91,090,158.00	123,930,430.63
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	76,535,253.00	75,641,497.19
210201	Тэтгэврийн даатгал	55,820,353.00	50,439,697.22
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,178,700.00	6,300,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,143,000.00	5,040,300.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,035,700.00	1,260,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	10,357,500.00	12,600,799.97
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	110,253,917.11	113,427,395.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	89,655,312.00	87,787,000.00
210302	Түлш, халаалт	17,628,605.11	23,817,025.80
210303	Цэвэр, бохир ус	2,970,000.00	1,823,370.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	88,620,482.61	52,193,368.00
210401	Бичиг хэрэг	6,761,723.00	11,972,540.00
210402	Тээвэр, шатахуун	70,021,550.00	31,446,749.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	974,576.61	1,378,232.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	10,862,633.00	7,395,847.00
2105	Нормативт зардал	71,101,934.40	149,534,170.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	66,232,234.40	145,499,790.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,869,700.00	4,034,380.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	121,298,691.00	444,926,237.00

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	8,144,200.00	291,134,640.00
210602	Тавилга	-	34,165,600.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	935,575.00	9,661,997.00
210604	Урсгал засвар	112,218,916.00	109,964,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	132,736,862.00	26,097,700.00
210701	Гадаад албан томилолт	5,977,712.00	-
210702	Дотоод албан томилолт	126,759,150.00	26,097,700.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	752,012,188.00	795,957,363.51
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	726,336,788.00	745,438,166.73
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	4,400,000.00	1,476,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,475,000.00	2,405,412.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	352,500.00	835,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	82,000.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	16,884,300.00	43,330,248.78
210807	Газрын төлбөр	1,481,600.00	2,384,436.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,975,658.31	2,779,620.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,975,658.31	2,779,620.00
211	ХҮҮ	-	-
212	ТАТААС	-	-
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	228,499,907.81	402,167,970.55
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	26,390,564.00	101,348,864.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	17,622,564.00	47,728,864.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	8,768,000.00	53,620,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	300,819,106.55
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	300,819,106.55
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	202,109,343.81	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	202,109,343.81	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>19,769,600.00</u>	-
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)	-	-
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	19,769,600.00	-
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	19,769,600.00	-
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	19,769,600.00	-
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	19,769,600.00	-
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	<u>- 19,769,600.00</u>	-
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	6,163,584,432.21	1,310,456,424.56	644,239,653.35	8,118,280,510.12
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	-	-	-
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-	-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	- 204,710,649.35	- 204,710,649.35
2019 оны 12 сарын 31-нээрх үлдэгдэл	6,163,584,432.21	1,310,456,424.56	439,529,004.00	7,913,569,860.77
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-	-
Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-	-
Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	1,204,359,680.59	1,204,359,680.59
2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	6,163,584,432.21	1,310,456,424.56	1,643,888,684.59	9,117,929,541.36

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
11000	Мөнгөн хөрөнгийн оны эхний үлдэгдэл				
11100	Үүнээс: Банкин дахь харилцах дансны үлдэгдэл				
11200	Кассын оны эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,779,850,500.00	1,639,661,746.76	140,188,753.24	82.2
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,779,850,500.00	1,639,661,746.76	140,188,753.24	82.2
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,714,302,800.00	1,588,312,882.76	125,989,917.24	83.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	630,040,700.00	592,410,907.85	37,629,792.15	94.0
210101	Үндсэн цалин	438,521,300.00	428,434,142.20	10,087,157.80	97.7
210102	Нэмэгдэл	149,797,400.00	116,003,239.47	33,794,160.53	77.4
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	41,722,000.00	47,973,526.18	- 6,251,526.18	115.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	85,055,600.00	75,641,497.19	9,414,102.81	88.9
210201	Тэтгэврийн даатгал	59,853,800.00	50,439,697.22	9,414,102.78	84.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,300,500.00	6,300,500.00	-	100.0
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,040,300.00	5,040,300.00	-	100.0
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,260,200.00	1,260,200.00	-	100.0
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	12,600,800.00	12,600,799.97	0.03	100.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	100,342,100.00	97,585,395.80	2,756,704.20	97.3
210301	Гэрэл, цахилгаан	75,945,000.00	75,945,000.00	-	100.0
210302	Түлш, халаалт	22,529,000.00	19,817,025.80	2,711,974.20	88.0
210303	Цэвэр, бохир ус	1,868,100.00	1,823,370.00	44,730.00	97.6
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	18,559,300.00	16,774,109.00	1,785,191.00	90.4
210401	Бичиг хэрэг	2,092,100.00	1,944,220.00	147,880.00	92.9
210402	Тээвэр, шатахуун	12,592,100.00	11,472,600.00	1,119,500.00	91.1
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,298,600.00	1,292,942.00	5,658.00	99.6
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,576,500.00	2,064,347.00	512,153.00	80.1
2105	Нормативт зардал	13,313,600.00	12,728,110.00	585,490.00	95.6
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	9,275,400.00	8,693,730.00	581,670.00	93.7
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,038,200.00	4,034,380.00	3,820.00	99.9
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	296,141,200.00	295,818,637.00	322,563.00	99.9
210601	Багаж, техник хэрэгсэл	203,319,500.00	203,234,640.00	84,860.00	100.0
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	9,840,700.00	9,661,997.00	178,703.00	98.2
210604	Урсгал засвар	82,981,000.00	82,922,000.00	59,000.00	99.9

2107	Томилолт, зочны зардал	3,763,000.00	2,691,500.00	1,071,500.00	71.5
210702	Дотоод албан томилолт	3,763,000.00	2,691,500.00	1,071,500.00	71.5
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээнийн төлбөр, хураамж	566,522,100.00	494,283,105.92	72,238,994.08	81.7
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	513,691,700.00	443,763,909.14	69,927,790.86	79.7
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,476,000.00	1,476,000.00	-	100.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,475,000.00	2,405,412.00	69,588.00	97.2
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	852,800.00	835,100.00	17,700.00	97.9
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	113,800.00	88,000.00	25,800.00	77.3
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	45,510,000.00	43,330,248.78	2,179,751.22	95.2
210807	Газрын төлбөр	2,402,800.00	2,384,436.00	18,364.00	99.2
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	565,200.00	379,620.00	185,580.00	67.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	565,200.00	379,620.00	185,580.00	67.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	65,547,700.00	51,348,864.00	14,198,836.00	78.3
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	61,637,200.00	47,728,864.00	13,908,336.00	77.4
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,910,500.00	3,620,000.00	290,500.00	92.6
3	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,779,850,500.00	1,639,661,746.76	140,188,753.24	-
12	Татварын бус орлого	1,779,850,500.00	1,639,661,746.76	140,188,753.24	85.6
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	178,594,400.00	298,777,124.00	- 120,182,724.00	305.3
122005	Төсвөөс санхүүжих	1,601,256,100.00	1,340,884,622.76	260,371,477.24	80.2
14	БУСАД ЭХ ҮҮСВЭР	-	-	-	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-	-	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-	-	-
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	-	-	-	-
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	-	100.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	52	52	-	100.0
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	49	49	-	100.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	2	2	-	100.0
620004	Гэрээт ажилтан	-	-	-	-

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	896,897,236.53
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	795,300,807.22
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	795,300,807.22
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	130,645,430.63
210101	Үндсэн цалин	-	6,715,000.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	123,930,430.63
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	15,842,000.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	-	11,842,000.00
210302	Түлш, халаалт	-	4,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	35,419,259.00
210401	Бичиг хэрэг	-	10,028,320.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	19,974,149.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	-	85,290.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	5,331,500.00
2105	Нормативт зардал	-	136,806,060.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	-	136,806,060.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	149,107,600.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	87,900,000.00
210602	Тавилга	-	34,165,600.00
210604	Урсгал засвар	-	27,042,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	23,406,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	-	23,406,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	301,674,257.59
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	301,674,257.59
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	2,400,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	2,400,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	50,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	50,000,000.00
213101	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	-	51,596,429.31
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	896,897,236.53
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	896,897,236.53
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	564,538,568.89
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	332,358,667.64
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)		
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

3.Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг дарга Г.Ганзориг танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд шилэн дансны хуулийн хэрэгжилтийг хангах, үндсэн хөрөнгийн тооллогын тооцоо бодсон актыг үнэн зөв хийх, нягтлан бодох бүртгэлийн анхан шатны баримтыг үнэн зөв үйлдэх, төсвийг зориулалтын дагуу үр ашигтай зарцуулах талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 01 дүгээр сарын 25-наас 2021 оны 02 дугаар сарын 25-ны хооронд Үндэсний аудитын газрын захиалгаар Ажу мэргэн аудит ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал Л.Насанбуян, чанарын хяналтын менежер Л.Долгорсүрэн нар удирдан аудитор Д.Наранчимэг, туслах аудитор С.Сарантуяа нар хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Үндэсний аудитын газарт 2021 оны 01 сарын 25-ны өдрийн 11 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. БАЙГУУЛЛАГЫН ЗОРИЛГО, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА, ХУУЛЬ, ЭРХ ЗҮЙ

Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн үйл ажиллагааны үндсэн зорилго нь Мал амьтны эрүүл мэндийн эрүүл мэндийн тухай хууль болон малын эрүүл мэндийн талаар төрөөс баримтлах бодлого чиглэлийг хэрэгжүүлэх, улсын хэмжээнд мал амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүн болон хашаа байр, тэжээл, ус, хөрс, ургамалд ариун цэвэр эрүүл ахуйн үзлэг, шинжилгээ хийж дүгнэлт гаргах, баталгаажуулан гэрчилгээ олгох, орон нутгийн мал эмнэлгийн шинжилгээний байгууллагуудыг арга зүйн удирдлагаар хангахад оршино.

Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Мал амьтны элдэв халдварт өвчнийг оношилж илрүүлэх, шинжлэн эрүүлжүүлэх, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах, чанарын үнэлгээ хийх, хяналт тавих
- Мал аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүнд үзлэг шинжилгээ хийж дүгнэлт гаргах

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Нийгмийн даатгалын тухай хуулиар даатгуулагч болон ажил олгогчоос төлөх шимтгэлийн өөрчлөлт;
- Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга 2020 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөх өөрчлөлт орсон байна.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн удирдлага санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн

баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Хүнс хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ дотоод аудитын газар нь Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгээгүй байна.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2019 оны жилийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшинг “бага” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 2 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшинг 2019 оны жилийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 3,127,291.7 мянган төгрөгөөс 2 хувиар буюу 62,545.8 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд хувь хэмжээг өөрчлөх шаардлагагүй гэж үзлээ.

Гүйцэтгэлийн үе шатанд материалын байдлын түвшинг 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал болох 3,451,735.1 мянган төгрөгийн 2 хувиар тооцож 69,034.7 мянган төгрөгөөр тогтоолоо.

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 1,204,711.1 мянган төгрөгөөр буюу 15,2 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгийн дансанд материаллаг өөрчлөлт гарсан данс байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Авлага	109,320.3	2,565.0	-106,755.3
Бараа материал	2,011,955.3	2,551,638.1	539,682.8
Үндсэн хөрөнгө	5,793,028.8	6,564,812.4	771,783.6
Нийт хөрөнгө	7,914,304.4	9,119,015.5	1,204,711.1
Өр төлбөр	734.6	1,086.0	351.4
Засгийн газрын оролцоо /Эздийн өмч/	7,913,569.8	9,117,929.5	1,204,359.7
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	7,914,304.4	9,119,015.5	1204,711.1

Авлага дансны үлдэгдэл 2,565.0 мянган төгрөг болж 106,755.3 мянган төгрөгөөр буурсан нь нэмэлт санхүүжилтийн дансны 2019 оны үлдэгдэл татаас санхүүжилтийн авлага 106,202.0 мянган төгрөг он дамжиж төлбөр хийгдсэн нь шалтгаалжээ.

Авлага дансны үлдэгдэлд 2020 оны 12 дугаар сард үүссэн нийгмийн даатгалын байгууллагад илүү төлсөн 1,986.7 мянган төгрөг 2 ажилтнаас авах цалингийн 578.3 мянган төгрөгийн авлага байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 2,551,638.1 мянган төгрөг болж 539,682.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд мал эмнэлгийн ерөнхий газраас зарласан оношлуур, хэрэглэгдэхүүний тендер 2 удаа буцсан бөгөөд тухайн тендер нь 2020 оны 3 дугаар улиралд шалгарч, нийлүүлэлт нь 3,4-р улиралд хийгдсэн мөн covid-19 цар тахлын улмаас хөдөө орон нутагт хийгдэх тандалт судалгаа шинжилгээний ажлууд хойшлогдсоноос шалтгаалжээ.

Бараа материалын дансны үлдэгдэлд эм боох материал 2,056,947.1 мянган төгрөг буюу 80,6 хувийг эзэлж байна. Эм боох материалын хадгалах хугацаанд судалгаа хийхэд 1,333,276.0 мянган төгрөгийн материал 12 сар ба түүнээс дээш, 399,754.4 мянган төгрөгийн материал 12 сар хүртэлх, 290,318.3 мянган төгрөгийн материал 6 сар хүртэлх 33,598.3 мянган төгрөгийн материал хадгалах хугацаа дууссан байна. Хугацаа дууссан эм боох материалыг сургалт, судалгааны ажилд хэрэглэдэг гэх боловч энд төсвийн хөрөнгийг үргүй зарцуулах нөхцөл үүссэн байна.

Үндсэн хөрөнгө төсвийн урсгал зардлын санхүүжилтээс 200,000.0 мянган төгрөг, нэмэлт санхүүжилтээс 78,065.6 мянган төгрөг, хандиваар болон үнэ төлбөргүй шилжиж ирсэн /ХХААХҮЯ-ны хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтээс/ 1,022,816.9 мянган төгрөгийн хөрөнгөөр нэмэгдэж үлдэгдэл 6,564,812.4 мянган төгрөг болж 771,783.6 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Үүнд барилга байгууламж 670,794.8, тээврийн хэрэгсэл 7,000.0, машин тоног төхөөрөмж 81,571.3 тавилга эд хогшил 43,165.6, эм эмнэлгийн хэрэгслийн багаж тоног төхөөрөмж 506,154.6 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн байна

Тайлант хугацаанд акталсан, үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн, хасагдсан хөрөнгө байхгүй байна. Лабораторийн шинжилгээний программд өргөтгөл, шинэчлэл хийснээс биет бус хөрөнгө 29,000.0 мянган төгрөгөөр өссөн.

Богино хугацаат өр төлбөр дансны үлдэгдэл 1,086.0 мянган төгрөг болж 351.4 мянган төгрөгөөр өссөн нь ажилчдын цалингаас суутгасан үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны гишүүдийн татварыг тухайн тайлант хугацаанд төлбөрийг хийгээгүй байснаас шалтгаалжээ.

Бусад 734.5 мянган төгрөгийн өр 2018 оноос өмнө үүссэн эзэн холбогдогчийн хаяг, байршил, төлбөрийн нөхцөл нь тодорхойгүй байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 9,117,929.5 мянган төгрөг болж 1,204,711.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалжээ.

2020 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого өмнөх оноос 1,684,407.2 мянган төгрөгөөр буюу 56.6 хувиар өссөн байна.

Өөрийн үйл ажиллагааны орлого өмнөх оноос 307,480.4 мянга төгрөгөөр өссөн нь Монгол Улсын Засгийн газрын дунд, урт хугацааны бодлого, стратеги”, “Алсын хараа-2050” зэрэг бодлогын баримт бичигт Монгол Улсын эдийн засгийн хөгжлийн тулгуур салбарын нэгээр ХАА-н салбарыг тодорхойлж, “Хүнс экспортлогч” орон болох зорилгын хүрээнд махны экспорт нэмэгдсэн, хөрөнгө оруулалтын санхүүжилтээр барилга угсралт их засварын ажил хийгдсэнтэй үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого өмнөх оноос 1,104,051.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь холбоотой байна.

Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт өмнөх оноос 325,762.4 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн. Тайлант онд лабораторийн багаж, техник хэрэгслийн шинэчлэлт хийхээр 200,000.0 мянга, тэтгэвэрт гарах 2 эмч ажилтны тэтгэмж 61,327.1 мянга, лабораторийн шинжилгээний программ хөгжүүлэлт хийгдэх ажилд 45,510.0 мянган төгрөгийг нэмж батлуулсантай холбоотой байна.

Нийт зардал өмнөх оноос 285,034.3 мянган төгрөгөөр буюу 9 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс зардал өссөн нь цалин хөдөлмөрийн хөлс 115,028.3 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн, мөн давсан орлогын урамшууллаас шаардлагатай тавилга хэрэгсэл,

өргөтгөлийн барилгад ажилчдын цайны газрын тоног төхөөрөмж авсан, засварын зардал нэмэгдсэнээс шалтгаалсан байна.

3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэр, нийт зарлагыг 2,661,596.9 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийг төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төслөөс 881,746.4 мянган төгрөгөөр бууруулж 1,779,850.5 мянган төгрөгөөр баталсан нь байна. Үүнээс үзвэл төсвийн захирагчийн төсвийг бодитой төлөвлөөгүй гэж үзэхээр байна.

Тайлант онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх “Мал аж ахуйг хөгжүүлэх хөтөлбөр”-ийн 7 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,779,850.5 мянган төгрөгийн төсөв баталснаас 1,694,364.3 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс 178,594.4 мянган төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Төсвийн гүйцэтгэл

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1,590,107.3 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлого 552,474.8 мянган төгрөг, нийт 2,142,582.1 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, урсгал үйл ажиллагаанд 1,639,661.7 мянган төгрөгийг зарцуулж 249,223.1 мянган төгрөгийг улсын төсөвт буцаан төвлөрүүлж, тайлант үеийн үндсэн үйл ажиллагааны давсан орлогыг сангийн яамаар хянуулж 253,697.7 мянган төгрөгийг нэмэлт санхүүжилтээр авсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,639,661.7 мянган төгрөг буюу 92.2 хувьтай байгаа нь Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал зардлыг 37,629.8 мянган төгрөгөөр, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг 2,756.7 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж зардлыг 11,214.2 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар Мал эмнэлгийн ерөнхий газраас “Шуурхай дуудлага үйлчилгээний зардал”, “Бруцеллёзын хээлтүүлэгч тандалт”, “Мал эмнэлгийн эмийн хяналтын үндэсний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлж эхлэх зэрэг зардлуудад нийт 564,538.6 мянган төгрөг, БНСУ-ын WONKWANG их сургуулиас Шувууны томуу өвчинг судлах төсөл, Мерси кор Монгол Интернейшнл ТББ-аас Сумдын малын эмч нарын чадавхийг сайжруулах сургалт, Эйл Би Эйч технологи ХХК-аас хулганы туршилтын ажлуудын санхүүжилт 78,661.0 мянган төгрөг, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болгосон нэмэлт орлого 253,697.7 мянган төгрөг нийт 896,897.3 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал зардлыг 130,645.4 мянган төгрөгөөр, байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардлыг 15,842.00 мянган төгрөгөөр, хангамж бараа материалын зардлыг 35,419.3 мянган төгрөгөөр, нормативт зардлыг 136,806.1 мянган төгрөгөөр, эд хогшил, урсгал засварын зардлыг 149,107.6 мянган төгрөгөөр, томилолт зочны зардлыг 23,406.2 мянган төгрөгөөр, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний

төлбөр хураамж зардлыг 301,674.3 мянган төгрөгөөр, Бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 2,400.0 мянган төгрөгөөр, нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал зардлыг 50,000.0 мянган төгрөгийг зарцуулж, гүйцэтгэлээр нийт 845,300.8 мянган төгрөгийг зарцуулж үлдэгдэл 51,596.4 мянган төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлжээ.

3.7. Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд оруулбал зохих 263 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 133 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 130 мэдээлэл, 26 мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулаагүй байна.

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн 9,297.4 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах албан шаардлагыг өгсөн нь хэрэгжилт нь 82 хувьтай байна. Аудитаар өгсөн санхүүгийн программ хангамжийг сайжруулах зөвлөмжийн хэрэгжилт 100 хувьтай байна.

Хүснэгт 3 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

/мянган.төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Зөрүү		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	2	9,297.4	2	8,562.8		734.6	82
Зөвлөмж	1	00	1	00	0	0	100
Нийт дүн	3	9,297.4	3	8,562.8		734.6	82

Хэрэгжүүлээгүй албан шаардлагад хамааралтай Сантех ХХК-д өгөх 734.9 мянган төгрөг нь 2018 оноос өмнө үүссэн тухайн байгууллагын байршил хаяг нь тодорхойгүй байна. Албан шаардлагыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Хан-Уул дүүргийн татварын хэлтэст албан тоотоор хандсан боловч тодорхой үр дүнд хүрээгүй байна.

3.9. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 206,296.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 194,799.8 мянган төгрөгийн алдааг залруулж, 7,991.7 мянган төгрөгийн зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй зөрчилд албан шаардлага өгч, 3,505.0 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө.

Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

Үнэ төлбөргүй хүлээн хүлээн авсан орлого, бусдаар гүйцэтгэсэн ажил үйлчилгээ, татвар хураамжийн зардлыг 194,799.8 мянган төгрөгөөр илүү тайлагнасныг залруулав.

Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил

Аудитаар 11,496.7 мянган төгрөгийн залруулагдаагүй алдаа, зөрчил илэрснээс 7,257.2 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд албан шаардлага хүргүүлэх, 734.5 мянган төгрөгт төлбөрийн акт тогтоож хүргүүлээ. Үүнд:

1. Баянзүрх дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн 2020 оны 09 дүгээр сарын 09-ний өдрийн №101/Ш32020/16949 тоот захирамж, ШШГЕГ, НШШГГ-ын 2020 оны 10 дугаар сарын 23-ны өдрийн 4-164/38120 тоот шийдвэрийн дагуу 2020 оны 10 дугаар сарын 29-ний өдөр “Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лаборатори”-иос НШШГГазрын Төрийн банкин дахь 106000059575 тоот дансанд иргэн Д.Батчулууны ажилгүй байсан хугацааны цалин, тэмдэгтийн хураамжийн хамт 7,257.2 мянган төгрөг шилжүүлсэн. Энэ нь “Төрийн албаны тухай хууль”-ийн 50.1-д заасан заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төрд учруулсан хохирлыг уг шийдвэрийг гаргасан буруутай албан тушаалтнаар нөхөн төлүүлэх албан шаардлагыг хүргүүлсэн.

2. Тайлант хугацаанд www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд оруулбал зохих 263 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 133 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 130 мэдээлэл, 26 мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулаагүй байна. Энэ нь шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан заалтыг хэрэгжүүлээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээллийг хугацаанд нь бүрэн байршуулах, Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах албан шаардлага хүргүүлсэн.

3. Улсын мал эмнэлэг ариун цэврийн төв лабораторийн 2019 оны аудитын тайлангаар Сантек ХХК-д өгөх 734.5 мянган төгрөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулах, төлбөр барагдуулах талаар албан шаардлага өгсөн. Албан шаардлагыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Сантек ХХК-ийн хаяг байршлыг тогтоох зорилгоор Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Хан-Уул дүүргийн татварын хэлтэст албан тоотоор хандсан боловч тодорхой үр дүнд хүрээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Эзэн холбогдогч нь тодорхой өглөгийг төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоолоо.

Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн 3,505.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав. Үүнд:

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн эм, боох материалын үлдэгдлийн өсөлт нь 2021 оны худалдан авах ажиллагаа, төсвийн санхүүжилтэд нөлөөлөх байдал, байх ёстой үлдэгдлийн хэмжээнд баримтлах байнгын болон аюулгүйн нөөцийн норм, тоо хэмжээ тодорхойгүй, хадгалалтын хугацаа дууссан болон хугацаа дөхсөн эм бэлдмэл зэрэг нь анхаарал татаж байгаа тул дараагийн аудитаар авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид санхүүгийн тайланд шууд бөгөөд материаллаг хэмжээгээр нөлөөлж болзошгүй тул анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

1. Дотоод хяналттай холбоотой асуудал

1.1 Илрүүлэлт:

Ажилчин албан хаагчдын эд хөрөнгө ашиглалтын картаас түүвэрлэн Үндсэн хөрөнгийн тооллогын үр дүнгийн тайлантай тулган шалгахад ашиглалтад байгаа зөөврийн хөргүүр ажилтны эд хөрөнгө ашиглалтын карт дээр тоологдоогүй гэж тэмдэглэсэн ч тооллогын бүртгэл, тооцоо бодсон акт, тайланд тусгагдаагүй байна. Энэ нь нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн холбогдох заалтуудыг зөрчиж байна.

1.2 Эрсдэл:

Санхүүгийн тайланд тусгагдсан хөрөнгө бодитоор оршин байхгүй, хөрөнгө дутагдах, бүртгэлээр тавих хяналт алдагдах санхүүгийн тайлан буруу илэрхийлэгдэх.

1.3 Өгсөн зөвлөмж:

Үндсэн хөрөнгийн тооллогыг чанартай хийх, тооллогын үр дүнг үнэн зөв тайлагнах хөрөнгөнд бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах, тухайн зөөврийн хөргүүрийн байршлыг тодорхойлох, хөрөнгө үрэгдсэн бол холбогдох ажилтнаар төлүүлэх.

1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллана..

2. Балансын данстай холбоотой асуудал

2.1 Илрүүлэлт:

Бараа материалыг орлогод бүртгэхдээ нэгж үнэ, тоо хэмжээг зөрүүтэй бүртгэсэн байна. Тухайлбал Грийн химистри ХХК -аас худалдаж авсан нэг хайрцаг нь 33,000 төгрөгийн үнэ бүхий 96 хайрцаг хамгаалалтын бээлийг орлогод бүртгэхдээ тоо хэмжээг 1 ширхэг, нэгжийн үнээр бүртгээгүй 3,168,000 төгрөгөөр бөөн дүнгээр бүртгэлд тусгасан байна.

2.2 Эрсдэл:

Тухайн хөрөнгийн зарцуулалтыг бодит үнэ тоо хэмжээгээр нь бүртгэх, зарцуулалтыг үнэн зөв гаргах боломжгүй болгох хангамжийн материалын өртөг буруу илэрхийлэгдэх удирдлагыг буруу мэдээллээр хангах.

2.3 Өгсөн зөвлөмж:

Эд хариуцагчийн мэргэжлийн ур чадвар, хариуцлагыг дээшлүүлэх, хөрөнгийн бүртгэл, хадгалалт хамгаалалтад бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулах:

2.4 Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Зөвлөмжийн биелэлтийг хэрэгжүүлж ажиллана. Цаашид алдааг давтан гаргахгүй.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2021 оны 06 дугаар сарын 10.-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо: 2021.02.20	Аудитын нэр: Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудит	Аудитын код: САГ-2021/230 /СТА/ТШЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр: Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лаборатори	Мянган төгрөг	

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр
	1	2	3	4	5
1	Тооллогоор дутагдсан хөрөнгийг үндсэн хөрөнгийн тооллогын тооцоо бодсон акт, тооллогын үр дүнд тайлагнаагүй байна.	337.0	Зөвлөмж өгөх	Нягтлан бодогч	Б.Золзаяа
3	Төрийн албан хаагчийг үндэслэлгүй ажлаас халсан гэсэн шүүхийн шийдвэрийн дагуу нөхөн төлбөр төлж төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бус зүйлд зарцуулсан байна	7,257.2	Албан шаардлага өгөх	Дарга Нягтлан бодогч	Б.Ганзориг Б.Золзаяа
4	www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд байршуулбал зохих 263 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 133 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 130 мэдээлэл, 26 мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулаагүй байна.	-	Албан шаардлага өгөх	Нягтлан бодогч	Б.Золзаяа
5	Бараа материалын тоо ширхэг, нэгж үнийг нягтлан бодох бүртгэлд буруу бүртгэсэн байна.	3,168.0	Зөвлөмж өгөх	Нягтлан бодогч	Б.Золзаяа
6	Өмнөх жилийн аудитаар өгөгдсөн албан шаардлагыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй	734.5	Төлбөрийн акт тогтоох	Дарга Нягтлан бодогч	Б.Ганзориг Б.Золзаяа
ДҮН		11,496.7			

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2021 оны 02 дугаар сарын 25

№ 32/АД160063

Улаанбаатар хот

САГ-2021/230/СТД-ТШЗ

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Улсын мал эмнэлэг ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болгосон санхүүгийн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Улсын мал эмнэлэг ариун цэврийн төв лаборатори нь Сантек ХХК-д өгөх 734,560.00 төгрөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулах талаар өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн албан шаардлагыг биелүүлээгүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-д "Хөрөнгө, төлбөр тооцооны тооллого, хийх, зохион байгуулалтын асуудлыг аж ахуйн нэгж байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, ерөнхий нягтлан бодогч нар хариуцна"; хуулийн 20.2.5-д "Дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах"; гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгаагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4.2.3-д заасныг тус тус үндэслэн **ТОГТООХ нь:**

1. Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн өглөг данс дээр байгаа эзэн холбогдогч нь тодорхойгүй 734,560 төгрөгийг Үндэсний аудитын газрын Төрийн сан банкин дахь Аудитын шалгалтын орлогын 100900000601 тоот дансанд төвлөрүүлэх
2. Актын биелэлтийг 2021 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор дотор Үндэсний аудитын газарт ирүүлэхийг Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн дарга Б.Ганзориг, нягтлан бодогч Б.Золзаяа нарт хариуцуулав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АХЛАХ АУДИТОР
ГЭРЭЭГЭЭР ГҮЙЦЭТГЭГЧ:
"АЖУ МЭРГЭН АУДИТ" ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Б.ЭРДЭНЭЗУЛ

Л.НАСАНБУЯН

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2021 оны 02 дугаар сарын 25

№ 118/АД/60062

Улаанбаатар хот

САГ-2021/230/СТД-ТШЗ

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, 8 дугаар зүйлийн 8.1-т заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Тайлант хугацаанд байгууллагын шилэн дансны цахим хуудаст оруулбал зохих 263 мэдээллээс хугацаа хоцроосон 130 мэдээлэл, мөн 26 мэдээллийг шилэн дансны цахим хуудсанд байршуулаагүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-т "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.4-т "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ:", 6.4.5-т "цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр," гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т заасан "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "албан шаардлага өгөх, акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж мэдээллийг ил тод, цаг хугацаанд нь бүрэн байршуулж, биелэлтийг 2021 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газар-т ирүүлэх
2. Цаашид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн дарга Б.Ганзориг, нягтлан бодогч Б.Золзаяа нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АХЛАХ АУДИТОР
ГЭРЭЭГЭЭР ГҮЙЦЭТГЭГЧ:
"АЖУ МЭРГЭН АУДИТ" ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Б.ЭРДЭНЭЗУЛ

Л.НАСАНБУЯН

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2021 оны 02 дугаар сарын 25

№ 119/Д0160063

Улаанбаатар хот

САГ-2021/230/СТД-ТШЗ

Зөрчил арилгуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, 8 дугаар зүйлийн 8.1-т заасан Үндэсний аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Баянзүрх дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн №101/ШЗ2020/16949 тоот захирамжийн дагуу ажлаас үндэслэлгүй халагдсан нэр бүхий иргэнд ажилгүй байсан хугацааны нөхөн олговрын 7,257,208 төгрөгийг байгууллагаас олгосон байна.

Энэ нь Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-д "Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай албан тушаалтнаар буцааж төлүүлнэ" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т заасан "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө", Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "албан шаардлага өгөх, акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1-д заасныг үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Шүүхийн шийдвэрээр ажилтанд олгосон 7,257,208 төгрөгийн төрд учруулсан хохирлыг буруутай албан тушаалтнаар нөхөн төлүүлэх, алдаа, зөрчлийг арилгаж, биелэлтийг 2021 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор Үндэсний аудитын газар-т ирүүлэх

2. Цаашид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Улсын мал эмнэлэг, ариун цэврийн төв лабораторийн дарга Б.Ганзориг, нягтлан бодогч Б.Золзаяа нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТЫН ХОЁРДУГААР ГАЗРЫН ЗАХИРАЛ,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
АХЛАХ АУДИТОР
ГЭРЭЭГЭЭР ГҮЙЦЭТГЭГЧ:
"АЖУ МЭРГЭН АУДИТ" ХХК-ИЙН
АХЛАХ АУДИТОР

Ц.НАРАНЧИМЭГ
Б.ЭРДЭНЭЗУЛ

Л.НАСАНБУЯН

ТЭМДЭГЛЭЛ

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 20 lines.